

СТВОРЕННЯ ОБРАЗУ В ПОВІТРЯНІЙ АКРОБАТИЦІ ТА ПІЛОННОМУ СПОРТІ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕТАП ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО ЗМАГАНЬ ТА ВИСТУПІВ

CREATING AN IMAGE IN AERIAL ACROBATICS AND POLE SPORTS AS AN IMPORTANT STAGE DURING PREPARATION FOR COMPETITIONS AND PERFORMANCES

У статті розглядаються актуальні аспекти створення сценічного образу в повітряній акробатиці та пілонному спорті, що відіграють важливу роль поряд із технічною підготовкою виконавців. Автор акцентує увагу на комплексному підході до підготовки виступу, в якому поєднуються хореографічна побудова номера, пластика рухів, костюм, зачіска, підбір музики та відповідність образу індивідуальним особливостям спортсмена (вік, стать, рівень фізичної підготовки). Особливу увагу приділено гендерній диференціації в образах: зокрема, формуванню чоловічих персонажів, які підкреслюють силу, мужність та харизму виконавців, з урахуванням їхніх анатомічних можливостей і технічного арсеналу елементів. Для хлопців обираються образи героїв мультфільмів та кіно (Супермен, Людина-павук, Козак тощо), що є зрозумілими та привабливими для юних спортсменів. У той же час, для дівчат обираються як класичні образи (балерина, Попелюшка, янгол), так і складніші, драматичні ролі (Меліфісента, Вензедей), які вимагають глибшого розуміння персонажа та акторської майстерності. У роботі підкреслюється важливість виховної функції сценічного образу: завдяки правильному підбору ролей та емоційного наповнення номера діти розвивають естетичне сприйняття, навички самовираження, емпатію та почуття відповідальності. Автор наводить приклади з реальних виступів на фестивалі «Five Stars» у Львові та звітних концертах Школи танцю та повітряної акробатики «Шоколад», які демонструють різноманітність творчих підходів до постановки номерів. Проаналізовано індивідуальні й групові номери з використанням пілона та полотна, серед яких виділяються постановки «Грінч», «Гімн кохання», «Назад у майбутнє», «Журавель» та інші. Кожен із них є прикладом вдалого поєднання акробатичних елементів, драматургії та художньої виразності. Зазначається, що успіх виступу залежить не лише від технічного рівня спортсмена, а й від цілісності образу, його емоційного наповнення та здатності донести ідею до глядача.

Ключові слова: повітряна акробатика, пілонний спорт, сценічний образ, костюм, дитячі виступи, хореографія, образи з мультфільмів, виховна функція мистецтва, фестивалі «Five Stars», школа «Шоколад».

The article explores relevant aspects of creating a stage image in aerial acrobatics and pole sport, which play an important role alongside the technical training of performers. The author emphasizes a comprehensive approach to performance preparation, which includes choreography, movement plasticity, costume design, hairstyle, music selection, and the alignment of the chosen image with the athlete's individual characteristics (age, gender, and level of physical readiness). Special attention is given to gender differentiation in creating performance characters. In particular, the article discusses the development of male characters that emphasize the strength, masculinity, and charisma of performers, taking into account their anatomical capabilities and technical skillsets. For boys, characters from cartoons and movies (such as Superman, Spider-Man, or Cossack figures) are selected, as they are relatable and appealing to young athletes. Meanwhile, for girls, both classic images (like ballerinas, Cinderella, angels) and more complex, dramatic roles (such as Maleficent or Wednesday Addams) are used—roles that require a deeper understanding of character and performance skills.

The article highlights the educational function of a stage image: by selecting appropriate roles and emotionally rich performances, children develop aesthetic perception, self-expression skills, empathy, and a sense of responsibility. The author presents examples from actual performances at the Five Stars festival in Lviv and from reporting concerts of the "Shokolad" School of Dance and Aerial Acrobatics, which illustrate the diversity of creative approaches in staging performances.

Both individual and group routines using pole and aerial silk apparatuses are analyzed. Among the most notable are The Grinch, Hymn of Love, Back to the Future, The Crane, and others. Each serves as an example of a successful combination of acrobatic elements, dramaturgy, and artistic expression. The article concludes that the success of a performance depends not only on the athlete's technical level but also on the coherence of the character image, its emotional depth, and the ability to convey meaning to the audience.

Key words: aerial acrobatics, pole sport, stage image, costume, children's performances, choreography, cartoon characters, educational function of art, Five Stars festival, Shokolad school.

УДК 373.016:796.093-024.512]:796.417.012.432

DOI <https://doi.org/10.32782/ip/87.7>

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Драч Т.Л.,

аспірантка кафедри теорії та методики фізичної культури
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського,
тренер-хореограф
Школи танцю та повітряної акробатики
«Шоколад»

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Під час змагань з повітряної акробатики та пілонного спорту враховується образ в якому виступає виконавець, його технічна підготовка, відповідність складності та характеру техніки образу, костюм виконавця, а також його хореографічна та акробатична підготовка. Зважаючи на це, питання створення образу в повітряній акробатиці

та пілонному спорті залишається актуальним та вимагає додаткового дослідження особливостей створення образів в цих напрямках. Саме тому, було вирішено дослідити це питання та з'ясувати важливість створення образу у цих напрямках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В спорті та хореографії постановка номеру для змагань та конкурсів є важливим етапом в процесі підготовки. Адже образ не тільки має відповідати

технічним та особистим якостям виконавця, він має бути добре продуманим для певного віку, статі та фактури виконавця. Питання створення образу, а також підготовки номерів у пілонному спорті можна знайти у публікаціях Собко Ірини (2022), Ганни Олійник (2017), Iriana Kartali (2018). Про технічну складову в повітряній акробатиці писали Стівен Сантос (2013), Невелика А., Сутула О. (2022) та ін. Також окремою темою є створення сценічного образу в повітряній акробатиці в програмі з повітряної акробатики Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв, авторів Шарикова Д.І., Кашеварова В.О., Орел Д.В., Добровольської С.М., Завади Л.В., Дахновська А.С. (2021). Однак тема створення образу в повітряній акробатиці та пілонному спорті під час підготовки до змагань та виступів ще мало досліджена в науковій літературі.

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Зважаючи на особливості жанрів повітряної акробатики на полотнах та пілонного спорту, а саме використання відповідних снарядів для виконання номерів, їхнє розташування, а також механічні особливості, під час створення постановок до змагань слід враховувати все, щоб виконавець вигідно представив себе під час виступу. Саме ці особливості роботи зі снарядом ще мало досліджені та вимагають додаткового розгляду для подальшого впровадження в методичну базу для напрямків повітряної акробатики та пілонного спорту.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Тож, метою нашого дослідження постало питання визначення особливостей створення образу у повітряній акробатиці та пілонному спорті. Для цього були поставлені такі завдання: дослідити відео-, фото- матеріали, літературні джерела, в яких досліджується це питання; проаналізувати попередній досвід створення образів до змагань та виступів Школи танцю та повітряної акробатики «Шоколад».

Виклад основного матеріалу дослідження. В повітряній акробатиці та пілонному спорті важливо не лише технічна підготовка спортсмена. Окрім добре поставленої хореографії та зв'язок елементів слід добре продумати образ, в якому буде виступати виконавець. В пілонному спорті слід враховувати сам пілон на якому виконуються елементи, костюм, зачіску, а також слід зважати на рівень підготовки виконавця, його вік, стать та особисті можливості [8].

Не зважаючи на те, що переважно пілонним спортом та повітряною акробатикою займаються дівчата. Тим не менш, також і хлопці приймають участь у змаганнях. Для них будуть характерні відповідні чоловічі образи, які підкреслять їхню мужність, чоловічий характер та харизму.

Звісно, у чоловіків, свою техніку елементів, які вони можуть в силу своїх анатомічних можливостей

виконувати як на пілоні, так і на полотні. А також їм притаманна більш чоловіча пластика рухів та відповідно більше силових елементів. Для них, можуть бути актуальними образи «Козаків», «героїв з мультиків чоловічої статі, супермени, людина-павук, Сімпсон і т.д. Такі образи найбільш популярні серед дітей та гарантують зацікавленість їхню в процесі підготовки до змагань. Особливу увагу слід приділити в такому випадку костюму. Якщо мова йде про пілон, то тут характерним є використання оголеного тулубу та шортів. Такий одяг є найбільш притаманний для виконання вправ на пілоні. Для хлопців, котрі виступають на полотні можна вдягнути і довгий одяг. Це можуть бути і шаровари з блузою на довгий рукав і суцільний комбінезон, а також комбінування різних брюк та прикрашених стразами та блискучими елементами, блуз [2, с. 52].

Дівчата в цих стилях виступають в дуже різних образах, головним є те, що слід враховувати форму одягу, яку можна вдягнути дівчини. Якщо мова йде про пілон. То характерними в цих стилях є використання топів та шортів [4, с. 25]. Образ має відповідати віковим особливостям, а також характеру дитини, котра виконує номер. Для дітей слід використовувати дитячі образи з мультфільмів або кіно, або це можуть бути персонажі казок. Якщо дитини обирає для себе більш дорослий або складний образ, такий як «Меліфісента» або «Венздей», слід детально описувати дитині характер та поведінку персонажа, щоб вона могла його відтворити. Актуально також використовувати образи, які несуть перед собою також і виховну функцію, адже це дозволяє формувати в дитині позитивні якості характеру та створювати естетично граційні номери у майбутньому. Такі образи як Ангел, Попелюшка, балерина чи відображення, наприклад, тварин: кішки, собачки, пташки, допомагають дитині відкрити образ та відтворити його на сцені, що в подальшому може диктувати і її спосіб поведінки у житті.

На фестивалі Five Stars з повітряної акробатики та пілонного спорту, який відбувається кожні пів року у Львові діти та дорослі представляють різні образи. Серед тих, що особливо запам'ятався, це образ «україночки» у виконанні Ваврух Аліни під музику «Гарна я» Марії Квітки (тренер – Магера Ольга), або запальний номер у виконанні її сестри Ваврух Емілії під музику, у виконанні Артема Пивоварова. Також на останньому чемпіонаті вдалим був виступ Анастасії Журавель, де вона поєднала контемпорарі денс з елементами на полотні.

Цікавим також виявився образ Панасюк Мар'яни під час виступу на звітному концерті Школи танцю та повітряної акробатики «Шоколад» у номері «Назад у майбутнє» (фото 1). Сюжет номеру полягає в перемішенні героїні з образу дитини в дорослу людину, а потім назад в дитячий

вік. Все це супроводжується еволюцією поглядів на життя особистості, її перевтілення з маленької та безпомічної дитини у велику та неконтрольовану особистість, котра намагається все нищити та руйнувати. За задумом постановника, причина такої поведінки героїні, полягає у невідповідному відношенні до дитини у віці, коли вона була ще залежна від дорослих і формувалася як особистість.

Фото 1. Панасюк Мар'яна у номері «Назад у майбутнє»

Ще одним цікавим номером на полотні став «Журавель» у виконанні Яриченко Злати (фото 3). В номері вона предстала у вигляді журавля, який під час польоту втрачає свого друга, котрий падає під час негоди вниз. І хоча другий журавель намагається його врятувати, однак йому це не вдається. Номер починається з плачу журавля, котрий сумує за своїм другом, а після того йде розповідь, яким чином відбувалася їхня історія. Костюм, котрий підбрала Злата Яриченко для виступу повністю відповідав образу. Це був чорно-білий комбінезон, атакождоголови, був причеплений, червоний дзьоб.

Ще одним цікавим образом на звітному концерті в Школі танцю та повітряної акробатики «Шоколад» був образ Яцків Вероніки, котра виконала роль дівчинки, котра готується до першого причастя. І по дорозі до церкви, зустрічає жебрака, котрий просить милостиню. Вона подає йому руку та веде до церкви, де той усвідомлює свої гріхи та очищує свою душу. Номер був виконаний під пісню Hoizer «Take me to church» (фото 2), і поєднав у собі сучасну хореографію, вільну пластику та елементи на полотні.

Також під час виступів на концертах часто використовують групові номери хореографічні у поєднанні з повітряною акробатикою. Таким номером також став «Гімн кохання», де солістка Федорчук Лілея виконувала свої елементи на полотні, у той

Фото. 2. Яцків Вероніка в номері «Take me to church»

час як інші виконавці, дівчата та хлопці танцювали навколо неї. «Гімн кохання» – це образ невинності, чистоти та грації, яку несуть діти у цей світ, своїм душевним спокоєм, життєрадісністю та оптимізмом, вони продовжують кохання та радість в цьому світі. Діти були одягнені у біле трико та купальник, а на спині в них були крила, що символізують янголів, котрі спустилися на цю землю.

Фото 3. Яриченко Злата у номері «Журавель»

На звітних концертах Школи танцю та повітряної акробатики Шоколад також є і масові постановки зі снарядом пілоном. Такою постановкою став «Грінч», у виконанні учнів Садчікової Марії.

Постановка ґрунтувалася на історії з однойменного мультфільму та поєднувала в собі сучасну хореографію, елементи на пілоні та акробатичні зв'язки. Постановка була добре прийнята глядачем а також чудово розкрила драматичний задум автора.

Висновки та подальші перспективи в цьому напрямку. Таким чином, використання різноманітних образів в процесі створення постановок для повітряної акробатики та пілонного спорту є вагомою частиною підготовки до змагання та виступу. Адже в процесі змагань та виступів, оцінюється також і створений образ виконавця, його характер, технічні здібності та костюм персонажа. Тож, важливо враховувати всі ці критерії при створенні образу та підготовки до змагань чи виступів. В процесі нашого дослідження були розглянуті можливі образи виконавців у повітряній акробатиці та пілонному спорті та зроблений короткий мистецтвознавчий аналіз номерів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Невелика А., Сутула О. Історія виникнення повітряної акробатики, як виду спорту. *Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології*, 2022. №7(1), с.38-40.
2. Олійник Г. Танець на пілоні. Одеса, 2017. 175 с.
3. Шариков Д.І., Кашеваров В.О., Орел Д.В., Добровольська С.М., Завада Л.В., Дахновська А.С. Повітряна гімнастика (корд-де-парель, китайський пілон, повітряна рамка, полотно, кільце, реміні, бамбук, трапеція). Професійна підготовка за жанрами: циркова гімнастика: навчальний посібник. Кафедра циркових жанрів Факультету сценічного мистецтва КМАЕЦМ. Вінниця, ТОВ «Нілан-ЛТД». 2021. 192 с. : іл.
4. Kartali I. Pole dance fitness. 1st edition. Meyer & Meyer. Media, 2018. 416 p.
5. Orel D. Masterly technique in the genre «Circus acrobatics» by the author's stage method in the Kiev Municipal Academy of Variety and Circus Arts. *Paradigme of knowledge*. 2018;4(30):65–72.
6. Orel D. The specificity o «Circus Gymnastics on the Canvases» in teaching and the creative process of the Kyiv City Academy Variety and Circus Arts. *Paradigme of knowledge*. 2017;5(25):120–3
7. Santos S. Simply Circus. Introduction to Rigging Lyras and Trapeze Bars. Simply Circus: Inc.; 2013. 218 p.
8. Sobko IM, Velieva AR, Sobko YO, Slastina OO. Factors of special physical fitness of athletes involved in Pole Sports. *Health, Sport, Rehabilitation*. 2022;8(4): 42-53.
9. POSA Pole sports and art federation [Internet]. 2024 [cited 2024 May 21]. Available from: <https://www.posaworld.org/documents/>
10. Pony Poison. Simply Circus. Aerial silk. [Internet]. 2024 [cited 2024 May 21]. Available from: <http://www.simplycircus.com.au/face-painting--balloons.html>.

Дата першого надходження рукопису до видання: 29.09.2025
 Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 31.10.2025
 Дата публікації: 20.11.2025